A VASBETONÉPÍTÉSI SZABVÁNYOSÍTÓ „INTRIKUS” MEGHASONLÁSA, AVAGY MI TÖRTÉNT 2025. SZEPTEMBER 5-ÉN BUDAPESTEN

Többen kérdezik, hogy mi történt 2025. szeptember 5-én. Elmesélem.

Hogy hogy nem, Senkiházi Valaki – akkor még előnév nélkül csak Valaki – fülébe jutott, hogy az Eurocode 2 vasbeton méretezési szabványt kötelezően alkalmazó statikus tervezőket tömörítő X Szövetség Y Tagozata – kuratóriumi döntés alapján – 2025-ben az Eurocode 2 szabvány alkalmazását ellenző ①-gyet kitüntető díjban fogja részesíteni. Ez Senkiházi Valakit megdöbbentette, mélyen felháborította, és ellene 2025. szeptember 5-én a következő elektronikus körlevéllel tiltakozott:

Tisztelt Kuratóriumi Elnök Úr!
Úgy hallottam, hogy a Kuratórium az idén a kitüntető díjban arra teljesen érdemtelen személyt kíván részesíteni.

A kuratórium tagjainak feltehetőleg nincs tudomása arról, hogy a díjazásra kiválasztott személy a szabványosítási munka során több mint tíz év óta, napjainkig, következetesen és kitartóan küzd azért, hogy a szerkezetekbe beépítésre kerülő betonok nyomószilárdsága mintegy átlag 4 N/mm^2 értékkel maradjon el a statikus tervezők által, az Eurocode 2 alapján előírt nyomószilárdságtól.

Nem kétséges, hogy a díjban részesíteni tervezett ①-nek meghatározó szerepe van abban, hogy az EN 206, illetve MSZ 4798 szabvány szerinti betonból az utóbbi több mint egy évtizedben épült hazai vasbetonszerkezetek betonjának építéskori víz-cement-tényezője nagyobb, cementtartalma kisebb, nyomószilárdsága kisebb, kúszása nagyobb, rugalmassági modulusa kisebb, a betonfedés stabilitása kisebb, a korrózió veszélye nagyobb, a szerkezeti elemek alakváltozása nagyobb, biztonsági tényezője és várható használati élettartama kisebb, mint amekkora értéken a Eurocode 2 szabvány alapján végzett statikai számítások nyugszanak. Mindezt tetézi a vásárlói (beleértve a beruházásokat finanszírozó Magyar Államot is) szempontok és érdekek semmibe vétele (lásd a meg nem felelő betonok átvételének kb. 70%-os valószínűségét; OC-görbe).

Olyan személyek, akiknek a tevékenysége folytán a vasbetonszerkezetekbe, több mint egy évtizeden át az Eurocode 2 előírásának jórészt meg nem felelő nyomószilárdságú betonok épültek be, és jórészt ma is épülnek be, kitüntető díjban nem részesülhetnek.

Tisztelettel kérem a Kuratóriumot, hogy a statikus tervezőket és a korábbi díjazottakat megalázó, a kitüntető díjat mélyen leértékelő döntését vonja vissza.

Irodalom az érvelés alátámasztására:

- Sajtos István és szerzőtársai a Vasbetonépítés folyóirat 2023. évi. 2. számában megjelent tanulmánya 34. oldali jobb oszlopában zárójelben található, „(Megjegyezzük, hogy amennyiben az MSZ EN 1992-1-1:2010 szabványnak…)” kezdetű megjegyzés: http://fib.bme.hu/folyoirat/vb/vb2023_2/vb2023_2_1.pdf
- Kausay Tibor: A beton nyomószilárdságának elfogadása. Vasbetonépítés. VIII. évf. 2006. 2. szám. pp. 35-44. http://fib.bme.hu/folyoirat/vb/vb2006_2.pdf
- Kausay Tibor. A beton jelében foglalt követelmények teljesítése. (2016. július) http://www.betonopus.hu/notesz/ac50-ajanlas.pdf
- Kausay Tibor: Gondolatok a szabványosítók felelősségéről. Mérnök Újság. 2024. március. pp. 50-51. https://mernokvagyok.hu/wp-content/uploads/2024/12/Mernok-Ujsag-2024-03.pdf

Tisztelettel, Valaki., okl. építőmérnök, okl. vasbetonépítési szakmérnök, címz. egyetemi tanár

Budapest, 2025. szeptember 5.

Az elektronikus körlevél szétküldése után ② (korábbi többszörös kuratóriumi tag) és ③ még aznap Senkiházi Valakit „kívülről bekiabáló”, „mi köze van hozzá”, „hozzá nem értő” intrikusnak titulálta, ami Senkiházi Valakit ugyancsak elszomorította.

Másnap, 2025. szeptember 6-án az Y Tagozat egyébként valóban köztiszteletben álló és kifejezetten jószándékú, Senkiházi Valakit mindig támogató, vele együttműködő Elnöke Senkiházi Valakit telefonon rosszallólag – az Y Tagozat történetében még soha nem volt botrány okozása miatt –felhívta, és közölte, hogy a kuratóriumi döntés megváltoztathatatlan. Senkiházi Valaki javaslatát, hogy a hasonló kellemetlen helyzetek kialakulását megelőzendően, a jövőben, a kuratóriumi jelölést a döntés véglegesítése előtt a tagsággal véleményeztessék, az Elnök úr nem fogadta el. Ha még figyelnének rá, Senkiházi Valaki azt is indítványozná, hogy kuratóriumi tag vagy elnök kitüntető díjazásra ne javasolhasson senkit. Az Y Tagozat honlapjának palotas-dij-leiras.html oldalán olvasható, hogy a ma érvényes kuratóriumi szabályzatot az első, 2000. áprilisban kelt szabályzat hatályon kívül helyezése mellett hagyták jóvá (nem írják, hogy mikor); ideje lenne Senkiházi Valaki javaslatainak figyelembevételével az ezek szerint kőbe nem vésett, hatályon kívül helyezhető, jelenlegi kuratóriumi szabályzatot újra átdolgozni.

Senkiházi Valakinek arra a megjegyzésére, hogy a Kuratórium tagjai nem vettek részt az MSZ 4798 betonszabvány tárgyalásain, és nem ismerhették az ott történteket és ① ottani magatartását, az Elnök úr azt válaszolta, hogy: „de igen, a ③, aki tehetséges és rendes ember”. Senkiházi Valaki fejében csak néhány óra múlva világosodott meg, hogy eszerint a tehetséges és rendes ③ a négy évente újraválasztandó új Kuratórium tagja lett. Senkiházi Valaki ezt nem tudta, mert az Y Tagozat honlapjának palotas-dij-leiras.html oldalán a régi Kuratórium tagjainak névsorát találta.

A helyzetkép tehát a következő: A tagozati Elnök úr az általa pártfogolt ③-t félreismerte, és bevitte a díjazottakat kiválasztó Kuratóriumba. Elkerülte a figyelmét, hogy ③ a szabványbizottságban mindig az MSZ 4798 szabványnak az Eurocode 2 szabványhoz való közelítését ellenző és ez ellen küzdő ①-gyel és társaival szavazott együtt. Úgy látszik, hogy ③ bekerülvén a kuratóriumba a jelek szerint az adódó alkalmat kihasználva ①-et a kitüntető díj idei várományosakénti helyzetbe hozta.

Miért sajnálatos ez? Azért, mert az Eurocode 2 iránt elkötelezett Y Tagozat (az Eurocode 2 forrása az X Szövetség által kidolgozott Model Code) az Eurode 2 méretezési szabvány nyomószilárdsági feltételének, tervezési élettartamának, biztonsági követelményének magyarországi érvényesülését gátoló, a Tagozattal ellenérdekeltségű csoport egyik vezéregyéniségét részesíti 2025-ben kitüntető díjazásban, és ez mély eszmei zavart tükröz, amellyel meghasonlást okoz. ① esetleges egyéb érdemei nem homályosíthatják el az Eurocode 2 ellenes tevékenységét; és ha van egyéb érdeme, azt ott kell díjazni, ahol szerezte.

Ne hallgassuk el, hogy a szabványbizottságban legutóbb – talán véletlen folytán, szavazás nélkül – azért annyit sikerült érni, hogy az MSZ 4798:2016/4M:2023 betonszabványba bekerült a betonnyomószilárdság ~50%-os elfogadási valószínűséggel és Student-tényezővel való értékelésének, valamint a betonfedés ajánlott követelménye betartásának kötelező volta a 100 év tervezési élettartamú műtárgyak, ún. monumentális építmények tervezése, készítése és ellenőrzése során. E rendelkezés betartását illetően – a fentiek tükrében – nem lehetünk túl optimisták.

Aggasztó, hogy az utóbbi húsz évben és ma is, az Eurocode 2 szerint tervezett vasbetonszerkezetek (hidak, egyéb műtárgyak, épületek stb.) döntő többsége várhatóan lerövidülő használati élettartamú, a tervezettnél kisebb nyomószilárdságú, nagyobb alakváltozású, korrózióra érzékenyebb betonból épült, illetve épül. Ennek a helyzetnek a javulásához egy intrikus erőfeszítése kevés, és a statikusok Eurocode 2 szabvány melletti kiállását is szükségeltetné.

Ez történt – nem Lellén, ahogy a régi dal mondja, hanem – Budapesten, 2025. szeptember 5-én.

UTÓIRAT

Senkiházi Valaki azt javasolja, hogy az X Szövetség Y Tagozata haladéktalanul képviseltesse magát az MSZ 4798 betonszabvány ügyében illetékes szabványosító műszaki bizottságban egy olyan, az Eurocode 2 alkalmazása iránt elkötelezett statikus mérnökkel, aki vállalja a szabványosító műszaki bizottságban a ③ kuratóriumi tag, ① tagozati kitüntető díj birtokos tag és elvbarátaik Eurocode 2 ellenes aknamunkája elleni harcot, és nem veszi rossznéven, ha küzdelmét az Y Tagozat „kívülről bekiabáló”, „mi köze van hozzá”, „hozzá nem értő” intrikus cím ráaggatásával ismeri el és jutalmazza. Volt már ilyen eset az Y Tagozat történetében, pontosan egy héttel ezelőtt.

Budapest, 2025. szeptember 12.